

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	— fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	10 kor.	Egy évre	16 kor. — fill.
Fél évre	6	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	4
Egy óra	—	Egy óra	1
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Hj. MORICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden nap 4 fillér.

Az ujonczmegajánlási jog.*

Irta: **Kmety Károly dr.** egyetemi tanár.

A véderőnek szervezése, föntartása, időnkint szükséges kiegészítése az állami élet legelső rendű követelménye. Amidőn alkotmányunk az ujonczlétszám időnkinti meghatározását és a meghatározott ujonczjutalék évenkénti kiállítását a törvényhozó hatalom körébe utalta és így azokhoz az országgyűlés hozzájárulását elengedhetetlen szükségé nyilvánította, erős alapot épített az alkotmánynak, melyet féltetni kell azon óriási hatalomtól, mely a királynak mint legfőbb hadurnak a ropant haderő feletti rendelkezési jogában rejlik.

Az ujonczmegszavazási jog által közvetve a haderő léte fölött dönt a törvényhozás, mert az ujonczmegtagadás esetén nem áll a kormány rendelkezésére a haderő kiegészítésére szükséges személyi elem, a honpolgárok katonai szolgálata nem kötelezhetők, hatóságilag nem állíthatók, de sőt **azok önkéntes jelentkezése és fölvétele sem eszközölhető.** Aki a törvény vagy a kormány engedelmé nélkül csapatot gyűjt, lázadónak tekintendő. (Büntető-törvk. 161. §.)

Az ujonczmegajánlási jog kettős jelentményű: a) jelenti a magyar törvényhozás azon jogát, mely szerint a hadsereg a honvédség részére a sorhadi, illetőleg tetteges állomány kiegészítése végett éven e szedhető ujonczlétszámot időközönként, vagyis bizonyos időtartamra szorított érvényességgel — a jelenlegi jogállapot szerint 10 évről 10 évre — meghatározza; b) jelenti az évenkénti ujonczmegajánlási jogot.

Az 1889. VI. tcz. kimondta, hogy az ujonczjutalék létszáma 10 év alatt csak akkor vehető kérdésbe, ha annak leszállítását vagy emelését ő Felsége szükségesnek tartaná, vagyis e tekintetben tjavaslatot csak a kir. kormány terjeszthet elő. Tíz év után az ujonczlétszám iránt újból rendelkezni kell, rendelkezés hiányában az ujonczállítás jogalapját vesztené s az ujonczilletmény 1 évre való megajánlásáról sem lehet szó. Az ujonczlétszámnak időhöz

* A kiváló professzor „Magyar közjoga”-ból adjuk közre ezt az aktuális részletet. Kmety dr. véleménye mindenestre döntő súlytal esik a közjogi viták mérlegébe. Ajánljuk is a politikuskok figyelmébe.

nem kötött érvénnyel való megállapítása az ujonczmegajánlási jognak lényeges csorbitását képezné. (Az 1889. VI. tc. alkotáskor történt ily kísérlet az egész ország alkotmányos érzületét fölkorbácsolta.)

Az ujonczmegajánlási jog szorosabb értelemben véve a törvényileg megállapított évi ujonczjutalék valóságos kiállításának évenkénti engedélyezésére vonatkozik. Vagyis évente a törvényhozás engedi meg, hogy a fönnálló törvénynek az ujonczlétszámra vonatkozó rendelkezése foganatba vétesse. Ilyen ujonczmegajánlási törvény létrejövele és hatályba lépése előtt ujonczokat (sem tetteges, sem póttartalékos szolgálatra) kiállítani, sorozni nem szabad; a kormánynak a sorozás foganatosítása végett netáni szükségrendeletét a törvényhatóságok nem foganatosíthatják (1792. XIX. 1886. XXI. tc.) ily rendelet végrehajtása végett a főispánokat kivételes hatalommal nem ruházhatja föl, az állampolgárok allitaskötelessége ily rendeletekre nem áll fönn.

Az erős Jónathánok veszte.

— 2. Sámuel 1., 25. —

Egyházi beszéd.

Irta s 1903. augusztus 2-án a debreczeni csata napján a nagytemplomban elmondotta

Jánosi Zoltán ref. lelk.

A filiszteusok földje Izrael népének földjétől nyugotra feküdt a Földközi tenger partján. És a filiszteusok népe, a melyet némelyek (pl. Hitzig) Krétaszigetből származott görögfajú népnek, mások (pl. Schrader) pedig a semita néptörzshöz tartozó, de elgörögösködött (Baur Gusztáv a Rielmi Lexiconában) népnek tartanak, a Birák korától kezdve a macedontyrus korszakig, vagyis: több mint ezer éven át félelmes ellensége volt a választott népnek. Örökös volt a harc a szomszédok között. Dávid király medve és oroszlanölő hatalmas jobb keze megtörte, leigázta és adófizetésre kényszerítette a filiszteusokat. Am Dávid előtt és Dávid után sokszor igen érzékeny csapásokat mértek Izrael népére a harcos, edzett filiszteusok, kiknek, mint a görögöknek, a páros viadal is kedvelt szokásuk volt.

E csapások között egy sem volt súlyosabb annál, a melyet Saul király uralmának végén, Gilboa hegyének, vagyis inkább halmának közelében szenvedtek Izrael hadai.

A filiszteusok tábora Szimen városnál feküdt egy magaslaton. A Saul tábora pedig szemközt a Gilboa magaslatán. E két halom

között a völgyi sikon folyt az ütközet. A filiszteusok hada győzött. Izrael hadai megfutamodtak. És a diadalmas ellenség a sikon és Gilboa magaslatán a futókat vérszomjasan verte, vágta, meszarolta. Saul király három fia is elegett: közöttük a vitéz, a derék Jónathán, a Dávid hű barátja. Saul király pedig, midőn látta, hogy az üldöző ijjaszoktól nem menekülhet: kardja markolatát a földnek támasztotta és belévetette magát a fegyver hegyébe.

Dávid, kinek szívében a katona erejével és bátorságával a költő olvadékonysága és gyöngédsége parosult, a nemzeti szerencsétlenség hírére gyönyörű szép gyászében siratta meg a hősök halálát, kik „a sasoknál könnyebbek voltak és erősebbek az oroszlanoknál.” (2. Sám. 1. 23.) „Gilboa hegyei, sem harmat, sem eső ne szálljon tirátok; mert ott hanyatott el az erősek pajzsa!”

Ebben a szép gyászében zokog fel a szivetrázó panasz, amelyet e mai napon, a debreczeni vesztett csata napján, elmékedésem alapjául felolvastam: „Mint hulltak el az erősek a harcson! Jónathán a te magaslataidon öletett meg.”

K. Gy. a napokban kint jártam a honvédtetőben. Egy följegyzés (Szücs István) szerint: 634 orosz közelében 112 honvéd alussza ott siri álmát. Föld ölében fehér csontok várják ott a feltámadást: a csontokkal rakott mező mozdulását. Pihennek a hősök. Nevüket sem tudjuk. Kossuth Lajos „névtelen félisteneknek” mondotta őket és társaikat. És mi ezt a minden névnel dicsőbb nevet irtuk fel a sirjuk márványkövére feltámadásuknak, eszméik győzelmének drága reménységével együtt. Szeles levelű fa árnyékos tövében ott áll a hideg kő: olyan hideg, mint egy önző, anyagias, kufár szellemű kornak pusztá, divatszzerű megemlékezése. És a magasabbik dombon, örökzöld bokrok közepén ott pihen a kőoroszlan, a megölt oroszlan: a debreczeni vesztett csatának s az eltiport szabadságharcznak is jelképes emléke, a mely előtt a szembe köny szökellik, meggyulad a sziv és a kéz ököbe szorul.

Mikor e nagy temetőben, homok halmok fölött, fák-bokrok ágain zokogva jár a szél és az emlékezet kövére sirva borul a magyar sziv keserűségűs fájdalom: újra meg újra felzokog a Dávid panasz: „Gilboa hegyei, sem harmat, sem eső ne szálljon tirátok: mert ott hanyatott el az erősek pajzsa. Mint hulltak el az erősek a harcson! Jónathán a te magaslataidon öletett meg.”

Mert azok a „névtelen félistenek,” kik a debreczi csatában a sikon és a halmokon elestek, mind megannyi erős Jonathan valának.

K. Gy. beszédem elején mondtam, hogy Izrael népének országától nyugotra laktak a filiszteusok, a kik több, mint ezer éven keresztül háborgatták, ölték, sanyargatták a szegény keleti szomszédot. Nekünk is van nyugot felől egy ilyen szomszédunk. Földjét a másik oldalon nem határolja tenger a természetben, mint a filiszteusok

földjét nyugaton a Földközi tenger. De a magyar népmesék ezt a hiányt is pótolják, midőn odateszik az „operenciás” tengert (operencia—ob der Enns.) És ez a mi derék szomszédunk is ezer év óta háborgat bennünket. Hogy valaki a pártpolitikanak ne tulajdonítsa ezt az állítást: hivatkozom a történet könyvére, a melyből mindenki olvashatja, hogy a pogány magyaroktól, Koppány vezértől és követőitől kezdve mind a legutolsó szabadságharczig a nyugati szomszédok voltak a mi filiszteusaink. A költő ezt mondja: „Rosz szomszédok török atok.” (Arany) De még több joggal és okkal mondhatta volna: „Rosz szomszéd-ság német atok.” Mi, attól kezdve, hogy harcra öseink a magok súlyos veszteségeiből okulva abba hagyták a szomszéd népek háborgatását, békét hagytunk a nyugati szomszédunknak is. De ő folytonosan ahított földünkre, szabadságunkra. Alkalom adtan mindig megröghant bennünket. Tudjuk, hogy a tatárjárás rettenetes alkalmát is ugyan sietett üstökön ragadni. A hozzá menekült IV. Béla kincseitől megrabolta és három (Vas, Mosony, Sopron) határszéli vármegye átengedésére kényszerítette. A mi harcaink ellene a megtorlásnak és az önvédelemnek harcaival valának. Nem voltunk mi jó szomszédok soha. És ez nem a magyar nemzet hibája. Mint egykor Dávid a filiszteusokat, úgy a mi nyugati szomszédunkat és örökös ellenségünket is legázta nagy királyunk: a világverő Mátyás.

A költő róla zengi:

„Nyögte Mátyás bus hadát
Bécsnek büszke vára.”

(Kölcsény.)

Mátyás előtt azonban és különösen Mátyás után reánk nehezedett sokszor a jó szomszéd keze. A mohácsi gyásnap után, mióta a „legnagyobb magyar” (Széchenyi) szálló igévé lett mondása szerint „vegyes házasságban” élünk vele: a vele szemben való védekezés küzdelmeiben merült ki nemzetünk ereje. Nem annyira a török szolgaság, mint a nyugati szomszéd ellen folytatott, soha meg nem szűnő közjogi háború gátolta nemzetünket anyagi, szellemi, erkölcsi erejének kifejtésében, a művelődésben, a haladásban. A Nehémiás korabeli zsidóság, amely egyik kezével építhette Jeruzsalem kőfalait és csupán a másik kezében volt kénytelen fegyvert fogni gonosz ellenségei, ólálkodó szomszédai ellen (Nehém. 4, 17): szerencsésebb volt nálunk, mert nekünk mind a két kezünkbe fegyvert kellett ragadnunk és nem építhettünk. Ha Zapolya János és Habsburg Ferdinánd harcainak nem számítjuk: négyszáz esztendő óta nyolcz ízben kényszerültünk fegyvert ragadni hazánk és hitünk, szabadságunk és igazságunk védelmére — nyugati szomszédaink, a mi filiszteusaink ellen. És, a mikor nem állottunk fegyverben: meg akkor is örökösen kénytelenek voltunk minden erőnkkel védekezni — a vármegyék és az ország gyűlésein — a „serelemek”, a jogtiprások ellen.

1848—49 ben is a nyugati szomszéd lázította ellenünk a horvátot, a szerbet, a szászt, az oláht és a tót. Mikor látta, hogy ezek nem bírnak velünk: ő maga támadt ellenünk a „feltétlen meghódolást” követelő Windischgrätz hadseregével, végre, mikor látta, hogy még így sem boldogul, az oroszoktól kunyorált és kapott segítséget ellenünk. Itt is betölt az angol költőkirály mondása: „A kezdett bűn istáppja újra bűn.” (Schakspere: Macbeth.)

Nem voltunk mi ekkor sem lázadók. Magunkat védelmeztük. Jól mondá a költő:

„Csatájok a védelmezett
Népjog csatája volt.”

(Bajza.)

Mint egyes emberek, úgy egész nemzeteknek is joguk van az önvédelemhez. És a mi dicsőséges szabadságharcunk a „bűntelen önvédelem” küzdelme volt.

Az 1848-iki nemzeti ujjászületés korszakáról a „haza bölcsének” nevezett Deák Ferencz mondá 1867-ben, hogy ez a korszak a magyar közjog történelmének örökre legfontosabb, valósággal alkotmánymentő korszaka. És ezt az életmentő ujjászületést irigyelte meg tőlünk a derék szomszéd. Hiszen az ő nemes lelke azt kívánta, hogy meghaljunk. Még ujja mert születni a szegény ország! Ez volt a bűne. És ezért kellett lakolnia!

A társadalmi szabadság mellett a politikai függetlenséget is biztosították az 1848-iki törvények. Kimondták, hogy a király minden rendelete és parancsa egyedül akkor érvényes, ha a Budapesten székelő független felelős miniszterium valamelyik tagja ellenjegyzti azt. (1848. III. tc. 3 §.) És mivel az új törvények alapján, a melyeket a király 1848. ápr. 11-én a Kossuth Lajos erélyes fellépésére szentesített, a hadügy és a pénzügy intézésére is független, fel. miniszterium állított fel: a nemzet összes ügyeit csak e miniszteriumok közbejöttével lehetett intézni. Ezzel a kamarilla rablógazdálkodásának, zsarnokoskodásának vége lett.

Nemzetünknek e függetlenséghez ősi, ezeréves joga volt. Törvénybe volt írva, király szentesítette törvénybe, hogy Magyarország semmi más országnak alá nem vetett, független szabad ország és épen azért a maga külön törvényei és szokásai szerint kormányozandó (1790. X.) Törvénybe volt írva, király szentesítette törvénybe, hogy a végrehajto hatalmat a király csak a törvények értelmében gyakorolhatja. (1790. XII.) És így 1848-ban e tekintetben csak az történt, hogy a törvénybe foglalt ősi jogok intézményes biztosítékot nyertek a független, fel. miniszteriumban.

A derék szomszéd azonban épen azért haragudott meg rettenetesen. Ő a mi jogainkat csak a törvények papíros koporsójában szerette. De az intézmények élő működésében gyűlölte. És reánk zudítá a pokol minden seregét.

Kossuth Lajos mondja 1848 július 11. híres tartott beszédében: „Mevannak, kétségtelenül megvannak azon mozgalmak, hogy ha egyebet nem, hát legalább a pénz és hadügyi tárczat ismét a bécsi miniszterium számára visszaszerezni sikerüljön. Mert hiszen a többi majd elkövetkezik. A kinek keze egy nemzet zsebében s kinek kezében egy nemzet fegyvere: az ezzel a nemzettel rendelkezik. Ugy látszik nekem, hogy a horvát mozgalo is ezzel van összeköttesben, mert Jellasic az nyilatkozta, hogy neki csak az kell, miként Magyarország had- és pénzügyi tárczaja a bécsi miniszteriumra bizassék.” Kossuth így mutat rá a támadás okára. — És minden kétségen kívül igaza van.

E gonosz, ördögi támadás ellen védelmezte magát nemzetünk a dicső szabadságharcban, a melyet a költő hatalmas esetje így állit a szemünk elé:

„A Kárpátoktól le az al Dunáig
Egy bős üvöltés, egy vad zivatar!
Szétszórt hajával, véres homlokával
Áll a viharban maga a magyar.”

(Petőfi: Élet vagy halál.)

És Uram Istenem: milyen volt ez a küzdelem! A magyar faj mennyi kiválóságának és mennyi bűnének megrázó, hatal-

mas, fölemelő és lesújtó revelációja! Mennyi ragyogás van benne: fényesebb a napnál!

És mennyi sötétség: feketébb az éjszákánál. Hasonló a golgothai Istenhaldoklásához, a melyben az Isten fia vonaglott az ördög fiainak hahotái között. Hasonló az apokalypsis csodálatos, félelmes harcainhoz, melyekben az ég és a pokol összeomolva tusakodik egymással!

K. Gy., magyar vagyok én is. A magyar nép öröme keresztüllángol. bánata átviharzik lelkemen. Vérem az ő vére, szívem az ő szive. Lelkem az ő lelke. Inkább kitépném gyökerestől a nyelvemet, mint hogy hazugsággal vádoljam az én nemzetemet. De most igazat mondok, Dicsőséges, de bukkással végződött szabadságharcunkra viszszatekintve is elmondhatjuk a költővel:

„Hajh, de bűneink miatt
Gyult harag kebledben
S elsujtád villámidat
Dörgő felegedben.”

(Kölcsény.)

Kossuth Lajos abban a levélben, a melyet 1849. okt. 2-án Widdinből küldött a komáromi varőrségnek, ezt írja: „Hü lenség és viszály döntötte veszedelembe az országot.” És a költő küszöbről küszöbre járó koldushonvédje így énekel:

„Mennyi drága erő és mennyi nemes vér!
Hozzáfoghatót a történet nem ösmér.
Mi haszna! Az erőt ásta benső féreg:
Büszke, szenvedélyes versengő vezérek;
Tiszta verünk szennyest oltaron ontatott!”

(Arany: Koldusének.)

Igen: „büszke, szenvedélyes, versengő vezérek!” És különösen az, kinek nevéhez fűződik a világosi gyásnap sötét emléke; ki a rut árulás után az osztrák császár és az orosz cár kegydíjából tegezte életét. Az élet-halál harcot küzdő szerencsétlen ország daemona volt ő, kétségtelenül. Nevéből a poklok tüze sem égetheti ki az árulás gyalázatát. Kossuth Lajos írja róla előbb említett levelében: „Görgey a hazát elárulta.” És egy magyar történetíró, aki Kossuth Lajos iránt erős ellenszenvet áru el, határozottan hirdeti, hogy a bukás fő oka Görgey volt és egy helyen róla eképen ír:

„Görgeyben hazaszeretet, sőt még nemesebbnemű becsvágy sem volt; mindenestre gyöngébb volt a keblében duló önzés, hiúság, gyűlölet és bosszu indulatnál.” (Horváth Mihály: Magyarország függetlenségi harcának története.) Ő volt a magyar szabadságharc Istenről mefeledkezett, bosszorkánnyal s alvilággal szövetkezett Saulja. Csakhogy neki eszébe se jutott, hogy hazája buktán keblét fölhasítsa. (Arany.) Alkudozott s megegyezett az üldöző ellenséggel s ettől nem a halálba menekült, hanem a kegydíjba! A debreczeni hősök vére is az ő daemoni lelkén szárad.

A Debreczennél 1849. aug. 2-án csatát vesztett hazafiás, vitéz hadtestet gyűlölte. Különösen gyűlölte e hadtest derék tábornokát, Nagy Sándort, a ki nyíltan megmondá neki, hogy, ha az egyeduralomra törő Julius Caesar szerepére vállalkozik (t. i. Görgey), ő (t. i. Nagy Sándor) a Caesarölő Brutus szerepét vállalja magára. Balassa Gyarmattól a Sajó partjái Nagy Sándort és hadtestét rendelte Görgey hátvédül, hogy a nyomokban járó ellenség csapásait ők fogják fel. Majd mikor a magyar sereg általkelt a Tiszán és megindult lefelé Nagyváradnak és Aradnak: Nyiregyházáról Debreczenhez Nagy Sándort és kifáradt hadtestét rendelte Görgey, hogy a Tiszán Tiszafürednél átkelt és Csegétől Balmazújvároson át Debreczennek tartó orosz

hadsereg oldaltámadásával szemben a magyar had jobboldalát védelmezze. És aug. 2-án reggel 9 órakor érkezett parancsában a gyűlölt Nagy Sándornak megparancsolta Görgey, hogy az orosz minden áron tartóztassa föl. Szóval pedig azt izente neki, hogy az oroszok száma csak 10,000; pedig 80,000 volt. És mikor a vámospécsi hadi szálláson a debreczeni ágyuk dörgését hallotta, kárörömmel mondá bizalmasainak: „A gyáva, bizonyosan megverik. Ketségkívül, legalább ötezer emberrel kevesbünk lesz a mai napon.”

Igy küldé Görgey mézárszékre a debreczeni hősöket. És itt a sikon és a halmonokon elhulltak az erős Jónathánok a harcban!

Mert ők méltók e névre. Hivek voltak és igazak egytől egyig! Hivek voltak és igazak a hazához, mint Jonathán Dávidhoz. — Megérdemlik, hogy a haza hü legyen és igaz hozzájuk, mint David Jónathánhoz és megsirassa őket, mint Dávid Jónathánt.

A Jónathan név azt jelenti: „Isten adta.” És őket is az Isten adta nekünk. A „névtelen félistenek” seregeről, mely a vezérek büneiben nem volt részes, mely a „szennyes oltáron tiszta vért ontott”, a költő így énekel:

„Csodalatos ifju sereg

Mely — nem tudni — hogyan támadt.

Napok születtek, mégis mintha

Szülte volna háromszázad.”

(Tóth Kálmán.)

A leigázás, a fosztogatás, az öldökiés három sötét, vértől csepegő százada és a szabadság, az önvédelem ragyogó, dicső napjai születtek őket. Az Isten adta őket a szegény hazának.

A szellemes görög hitrege szerint a Zeüs fejéből egy kalapácsütésre teljes fegyverzetben pattant ki Pallas Athene, ki a harcok mesterségeinek istennője is volt. Ilyen csoda történt a szabadságharcban is. Kossuth Lajos, az Apokalypsis ama csodalatos embere, kinek „szájából kétélű hegyes tör származik vala ki.” (Jel. 1, 16), mennydörgő szózatának pörölyével megüté az anya földet, és ebből kitoppant fegyveresen az a csodalatos ifju sereg, a melynek hősei csupa Jónathánok, mert Isten adta őket.

És a debreczeni csata hősei mind ilyenek voltak. Nagy Sándor, a vezér, a vitézségnek és a nemes hazafiságnak mintaképe, Budavár bevételénél a várfalon az elsők egyike volt. És a legnagyobb önzetlenséggel egyedül a hazaért és a szabadságért küzdött. Nem kereste ő a maga dicsőségét; Kossuth Lajosnak és a magyar hazának önfeláldozó hive volt. A vezérek pártoskodását elítélte. És tisztjei hozzá méltók valának. Katonái hasonlóképen: jobbára művelt családok fiai, a kik a szabadságharc kezdetén többnyire önként állottak a szent lobogó alá, (Horváth Mihály). Igaz hősök, igaz hazafiak. Jónathánok egytől-egyig. Mert az Isten adta őket!

És „miként hulltak el az erősek a harcban! Jonathán a te magaslataidon öletett meg.”

A te magaslataidon, Debreczen városa, kit Kossuth Lajos „a szabadság őrvárosának” nevezett.

Te, „szabadság őrvárosa”: örizzed, ápoljad az ő sírjukat, emlékezetüket. Az ő sírjuk és emlékezetük a magyar szabadság! Legyetek ébren: és megnyílnak a sírok, jelenvalósággá lesz az emlékezet!

Szolnok, Hatvan, Isaszeg, Vác, Nagy-Sarló, Budavár, Komárom diadalok fényes napjait ünnepelhetik. A te örökséged, ős Debreczen, a gyászos bukásnak egy szomorú, véres napja. A te czimered a bárány, a

mely tür, szenved, mézárszékre vitetik. A te dicsőséged egy szentelt sirhalom.

De annak a sirhalomnak az emlékkövéré az van fölírva, hogy „eszméik győzelmében erjék el mielőbb a feltámadást!”

Igen, hadd erjék el. Győzzenek eszméik: az igazság, a szabadság, a tisztaság, a ragyogó hazafiság eszméi! Debreczen városa: hőseid emlékezet, lelke, élete-halála legyen a szived dobbanása, legyen a lelked, életed, halálod!

Testvéreim, Magyarok: szomorú időket élünk. A mohácsi vész előtt a pápa követte azt irta Rómába, hogy „Magyarország hulla.” Talán most is egy nagy bukás előtt állunk, mert most is olyan a közélet, mint egy hulla. Nem is romlásnak indult már a hajdan erős magyar (Berzsenyi), hanem rothadásnak. Önerdek és bandák uralma, hazugság és kibérelt lelkiismeret (Petőfi), alacsonyosság és megvesztegethetőség: pokolból szabadult sátanfajzatak fojtogatják, gyilkolják a jövőnket.

Ha előre nézek: sötét van előttem. És a sötétségben talán ólalkodik a sir, a mely meg van ásva egy boldogtalan nemzet számára. A hol van a dög, oda gyűlnek a sasok. (Máté 24, 28.) Amelyik nemzet a maga erkölceiben megrothadt: annak már az égben huzzák a halálharangot, sirva huzzák a fényes angyalok.

Gilboa hálmait Dávid megátkozta, hogy sem eső, sem harmat ne szálljon rájuk, és kopárak legyenek. És valóban a régi rengeteg erdők helyén ma többnyire kopár mészkősziklák és kemény, fekete bazaltok láthatók. Az átok megfogamzott. Talán mi rajtunk is egy ilyen átok ül! Halmainkat erős Jónathánok, vitéz, nemes hazafiak tiszta vére locsolta meg. És mi van a csatamezőn? Homok, sivár homok! Testvéreim: ébredjünk fel, míg nem késő; míg el nem alszunk mindörökre!

Szabad nép csak becsületos nép lehet. 1849 ben a szabadságharc Debreczen-dől indult fényes diadalutjára. És most a nemzet erkölcsi ujjaszületése induljon diadalutra Debreczenből.

Legyetek hivek, igazak, tiszták, önzetlenek, aldozatkészek, erősek és bátrak!

Azok a csontujjak ott a honvédtetőben erre intenek ma és mindig benne teket.

Mert Jónathánok voltak ők. Az Isten adta őket.

Amen.

A mi élnhetetlenségünk.

Nagybánya, augusztus hó.

Társadalmunk betegségei közt sok olyan baj van, a melyet nem lehet eléggé szóvá tenni, hanem fel kell használni minden eszközt, minden alkalmat arra, hogy fölkeltsük a társadalmat tespedő állapotából. Egy ilyen nagy baja a mi társadalmunknak, az élnhetetlenség.

Hogy sok hiába való szót ne vesztégessek, rátérek egyenesen a cikkem tárgyára.

Nagybányától 15 percnyire 4—6 száz lábnyi magas hegyektől körülvevett gyönyörű szép völgyben van az az ugynevezett Liget, a hol Budapestről és Debreczenből valamint Szabolcs, Szatmár és Bereg vidékéről sokan nyaralni szoktak. Az egész völgyet maga a természet is nyaralónak és üdülő helynek predestinálta. Ha e liget szerencsés fekvésével, gyógyforrásaival, csergedező patakjaival, kiránduló helyeivel, látványos és tanulságos bányáival, zuzóival esetleg német országban

van, akkor elsőrangú és híru klimatikus gyógyhelylyé fejlesztik, és a reklámok utján évente 100 meg 100 magyar ember látogatná.

És mit teszen a magyar indolentia, az élnhetetlenség? Azt, hogy semmit sem teszen! Nem törődik Nagybánya, a Liget tulajdonosa egyébbel, minthogy egyetlen egy embert tart a Ligetben, a ki a virágokat gondozza. Egyébként teljes rendetlenség uralkodik itt.

Van gyógyforrása, az ugynevezett fokhagymás, — vas — ken és arsen tartalmu vízzel, olyan, mint a Roncengnoi, Levikói és Guber forrás, melynek decziliterjét 50 k.-jával — egy koronájával vesszük a patikából és erre a kincsetérő viz ott folyik parlagon a vörösviz patakjába. A fürdő maga oly őseredeti állapotban van, hogy dézsákkal viszik az üstökben melegített vizet egy hodályba felállított 4—5 fakadba. Bátorság kell hozza, hogy ott az ember megfürödjék.

Nagybánya gazdag város, pótdója sincs vasuti összeköttetése kedvező.

Ha az ember este 9 órakor indul B-pestről, másnap reggel, az az délelőtt fél 10-kor itt van. Ha tehát a város a legkisebb gonót fordítana e liget fejlesztésére, építene ide néhány bérházat, rendes restauratiót, kavéházat, fürdőt; úgy idővel ez hazánk elsőrangú nyaraló és üdülő helyévé válna és sok-sok pénz maradna a hazában. Ámde ami élnhetetlenségünk mindig a Pató Palék mondásával marad, hogy: ráérünk még. Talán e sorokkal hozzájárulunk az ügy tovafejlesztéséhez, mert a liget igazán megérdemli, hogy felkeressék.

Kuthi Zsigmond.

Másodvirágzás.

Egy pár fürge kis lány jár az udvarunkba. Eperfánk árnyában folydogál a munka; Kötnek, kötögetnek arany pamutszállal, Fecsegnek, csacsognak ude piros szájjal.

Nincs az udvarunkban valamire való Sarkon forgó legény, lányok közé való, Én magam ugyan már legény volnék, vagy mi —

De én szeretek a lánynak békét hagyni.

Édes apám látva, hogy a deli lányság Csupa merő jókedv, legényért kívánság; Kapja-fogja magát, egy kis böte széken Oda kuporodik közibökbe szépen.

Meg megpödrinti derezedő bajszát, Bozontos szemével kacsint egy-egy kajszát. Csipkedi a népet régmódi szokkkal, Simogatja közbe pusztántermett bókkal.

Nevet a leánynép. Tulipiros kedve! Viszi apám a szót fennyen, kötekedve. Édes anyám kinéz a pitarból néha, Nem bántja jó szivét ez a csendes tréfa.

Vigadjatok lányok, kedves koszorúban! Engem közibétek nem vezet az útam, Resteltem ugyan, hogy más áll helyet értem; De a lányok nyelvét nem is igen értem.

Kelmedet, édes apám, csudálva csudálom. Ugy tetszik ez a kép, mint hajnali álom: Nyiladozó rózsák terebélyfa árnyán, Öreg felleg körül nevető szivarvány . . .

Mig én kushadozom tölgyfa asztal mellett, Leányvárt ostromol egymagában kelmed. No hisz nem hiába: katona volt hajdan! Ki-kiüti magát a vitézi hajlam.

(Debreczen.)

Oláh Gábor.

NAPI HIREK.

A debreczeni választók száma.

Debreczen város központi választmánya tegnap d. u. 4 órakor ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. Most már véglegesen megállapították az 1904 évre a képviselőválasztók számát. Az 1904. évre összesen 5533 a debreczeni országos választók száma. Olyan zavaros, olyan miuden erőszakra kész és elvetemedt korban és kormányzás alatt, milyenben manap vergődünk, nagy feladat és felelősség nehezedik a becsületes, a hazáját igazán szerető választókra. De sajnos, sok közöttünk a mételey.

A levél csempészek ellen.

Mar ime vannak még levélescsempészek is. Leginkább jóhiszeműségből történik ez. Például a katona fiúnak egy kis „hazait“ küld a szüleje, hát a csomagba egy kis levelet is dug mellé. Ez kihágás. Ennek és a többi alább felsorolt kihágásoknak a megtorlására vonatkozik az alábbi hivatalos értesítés, melyet az állomás főnökségtől küldtek be, és a melyet ajánlunk a közönség figyelmébe:

Feltes igazgatóságunk meghagyásából tisztelettel arról értesitem, hogy vasuti szállitmanyokba leveleket elhelyezni, becsémpészni, posta jövedéki és a szállitmanyok a fuvar levélben való helytelen illetve hamis bevallása olyan esetekben, a midőn az fogyasztási adóköteles tárgyakat tartalmaz, fogyasztási adó kihágást képez. — Mivel a jövedéki kihágásokat meggatlendő a szállitmanyokat esetenként azok tartalmának megvizsgálása czéljából felbontják, méltóztassék a város érdekelt közönségét a jövedéki kihágások káros következményeire alkalmas módon figyelmeztetni. Debreczen, 1903. július hó 12. Az állomás főnök-helyettes: Gál Béla s. k.

Szegedi kis leányok Papp Zoltánhoz.

A leleplező Papp Zoltán dr. képviselő Szegedről bájos gyermeklevelet kapott. Két apró szegedi uri leányka küldte — persze képes levelezőlapon — üdvözlését „honleányi tisztelettel“ a képviselőhöz. Az irás így szól:

„A jó Isten éltesse nagyon, nagyon, nagyon sokáig, a legjobb egészségben, kedves hazánk legnagyobb szerencséjére! Mi ugyan még kis leányok vagyunk, akiknek, fájdalom, még nem lehet politizálni, hogy ennyit se írjunk. Ha fiuk volnánk, majd irnánk Dienes urnak valamit! Mély tisztelettel, Irén, Miczike.“

A művelt uri családokhoz

intézzük ezen sorokat, a kik otthon a családi körben, a legmegfelelőbb és kényelmesebb módon, óhajtának gyermekeiket a német nyelvre taníttatni. Nagy szebeni lapszerkesztő barátunk és kartársunk, N e u g e b o r e n Emil ur tudatja velünk, hogy az ottani szász-főiskolának egyik érdemes tanára, most érettségizett fiát Debreczenbe szándékozik a jogi tanulmányok vég-

zésére adni. E czélból azt tervezte, hogy talán valami művelt uri családhoz adja, a hol az ifju ember német nyelvbeli órák adása fejében szabad lakást, kosztot vagy legalább ezeknek egy részét érdemelné ki. A kérdés tehát az, hogy akadna-e ilyen család? Ha igen! Kérjük, hogy az ügy további intézését illetőleg sziveskedjenek lapunk felelős szerkesztőjéhez fordulni.

Vesztett kutyák Debreczenben.

Minekutána a veszett kutya Vecsey főjegyző gyermekeit megmarta, a rendőrség is rászánta magát valamiféle hivatalos lépésre. Következő értesítést és rendeletet bocsátotta ki a császárpudik és egyéb kevésbé mélyen tisztelt kutyák érdemes tulajdonosaihoz: „A város V-ik állategészségügyi körzetében veszettség állapított meg, ennélfogva az 1888. évi VII. t.-cz. végrehajtására kiadott 40,000. számú rendelet értelmében a 40 napos ebzárlat elrendeltetik s utasittatnak az ebtulajdonosok, hogy kutyáikat szájkosárral lássák el, vagy zsinegen vezessék, mert különben ellenők kihágási eljárás fog megindítatni. Debreczen, 1903. augusztus 3. Debreczen szab. kir. város rendőr főkapitánysága.

Hivatásának áldozata.

Julius első napjaiban történt, hogy dr. Szakáll Gyula, a budapesti állatorvosi főiskola magántanára egy lépfenés (antrax) ló bonczolása közben inficiálta magát a lépfenés ló vérével. A lépfenés infekció veszélyes jellegét tekintve, nem igen biztak a szerencsétlenül járt ember felgyógyulásában, Mindamelett, hogy a vér teljes fertőzését megakadályozzák, megoperálták bal szemét s az operálásnak, úgy látszott, eredménye volt. A kritikus napok elmúltával sem mutatkozott veszedelmesebb jelleg a betegségben s bár az ilyen vérmérgezések kimenetele rendszeren halalos végű, gyógyulást vártak. Most az a szomorú hír érkezik, hogy dr. Szakáll Gyula e hó 3-án meghalt Magyar-Régenben.

Az új lovas brigadéros.

Az új lovas brigadéros, Ackentberger ezredes tegnap érkezett meg Debreczenbe és átvette a dandár vezetését.

A lelkész választás.

Dávidházy János egyházmegyei esperes, mint értesülünk, visszautasította a debreczeni egyház presbiteriumának a lelkész meghívás ellen tett felebbezését s aug. hó 19-ik napjátuk d. e. 8 órájára a nagytemplomban kitűzte a meghívást.

Áthelyezett huszárezredorvos.

A honvédelmi miniszter Zsigmond Elek dr. ezredorvost a debreczeni 2. honvéd huszárezredtől a pécsi 19. honvéd gyalogezredhez helyezte át.

A biglibank újabb katasztrófája.

A debreczeni hírhedt biglibankot, a sok noszogtatás, a sok panaszkodás után, ismét meglepte a rendőrség, melynek a bankot is sikerült lefoglalni, a hoppon fogott és felirt játékosok ellen pedig megindították az eljárást. A rendőrfőkapitán helyettes Végh

Gyula felszólítására a mult héten az „Emke“ tulajdonosa beszüntette ezt a veszedelmes hazárdjátékot, de mostantól a rendőrség kettőzött éberséggel ügyelt, de nem akadt nyomra. Mignem tegnap előtt levélben értesítették Végh Gyulát, hogy a biglibank újból működik, de ezuttal a bank székhelyét a Bikába tette át. A levélíró körülményesen tudatta a rendőrséggel, hogy a bank a kávéház melletti folyosó egyik szobájában működik, ahol az iroda helyiség volt. A kapott értesítés nyomán Végh Gyula megbizta Dobos József és Bardócz András biztosokat, lepjék meg a hazárdjátékosokat. Tegnap déltán sikerült is ez. A két rendőrbiztosnak sikerült észrevétlenül bejutni a szobába, ahol javában folyt a játék. Az egyik biztos, Dobos a bankot foglalta le, 280 korona volt ekkor a bankban, a másik biztos, Bardócz András pedig az ajtó elé állott és senkit ki nem engedett, míg a nevét fel nem írta. Természetesen a két rendőrbiztos megjelenése nagy kavarodást idézett elő. A kártyaasztal körül ekkor Szentessy János Fischbein Ignác kereskedő, Horvath József Pásztor Gyula, Flamm M. és Schnek József ültek. A szobában találta még a rendőrség Popovits Gyulát is, de aki csak kibicelt és csak kíváncsiságból nézett be a szobába. A kártyások ügyét a rendőrség átteszi a bírósághoz.

Köszönetnyilvánítás.

A Petőfi dalkör által aug. 2-án rendezett Rákócziestély alkalmával a következők voltak szivesek felül fizetni: Komlóssy Arthur elnök 10 kor. Rácz József 4 kor. Király Gyula var. tan., Károlyi Sandor, Sinay Gyula, Gyarmathy Gáborné, Komlóssy Lajos 2—2 kor. Ónody Mihály, Latinka Jánosné, Biró Imre, Steiner Gyula, Rózsásy László, Bundy Sándor, Csapó László, N. N. Nagy Gábor, Salánky Istvánné, Sz. T. N. N. Nagy Imre, Komlóssy Miklós 1—1 kor. Szép Gyula, N. N., B. N., N. N., 50—50 fillér — együtt 40 korona. Fogadjak a t. felülfizetők a dalkör nevében halás köszönetemet s egyszersmind elnöki megbízásból kijelenem, hogy az estély tiszta jövedelmének és a kassai Rákóczi lovasszobor részére jutandó összeg megállapításáig az e czélra hozzám küldendő bármely csekély összeget szivesen elfogadok s nyilvánosan nyugtázni fogok. — Debreczen, 1903. aug. 5. Márton Gyula, a Petőfi dalkör pénztárnoka (Piacz u. 9-ik szám.)

Kutyák kiirtása a nagyerdőn.

A rendőrfőkapitányság a nagyerdőn előfordult veszett kutya marásokból kifolyólag elrendelte, hogy a Simonyi uton, a Séta és új kertben, valamint a nagyerdő területen található összes kutyák összesefogdosassanak és kiirtassanak. A kutyairtást ma reggel már meg is kezdték.

Újtagok Angelotti mulatójában.

Angelotti mulatójában ma lép fel először Balla Etelka debreczeni származású énekesnő, ma lép fel Angelottiné is, ki mint Fregoli művész nő nagy sikereket aratott eddigi fellépteivel.

A vesztegetés bonyodalmai.

— Budapesti levél. —

Tisztára akarják mosni gr. Khuen-Héderváryt. Ez a törekvés a kormánypárton. Ez a törekvés nyilvánul meg a parlamenti bizottságban, melynek kormánypárti tagjai szemelláthatólag igyekeznek minden olyan jelenséget kibegyezni, mely a bánról és annak rut szerepléséről elvonja a figyelmet. — Hiába való pedig ez a törekvés. A miniszterelnöknek igenis volt tudomása gr. Szapáry László terveiről. Magának a miniszterelnöknek a vallomásából is kitűnik ez. És hagyta cselekedni. De ezenkívül a jelenségek egész csomója bizonyítja ezt. Magyarország miniszterelnöke nem tiltakozott a gyalázatos, undorító terv ellen.

A szerezzenmosás tegnap délután is erősen próbálkozott. Gróf Andrássy Gyula, a bizottság tagja is tett tanuvallomást. Avégből, hogy megerősítse a bán vallomását, Teljes tisztelet gróf Andrássy Gyulának, de a mi lehetetlen, az neki sem sikerült. A gyanút ő sem veheti le gróf Khuen-Héderváryról. Akármelyiknek legyenek is az ő szubjektív érzései és felfogásai: ezek nem ingatják meg a közvélemény megállapodott hitét.

Két irányban nyilvánult különösképen a szerezzenmosásra irányzott törekvés. Az egyik a mentőtanuk stereotyp elzárkózottsága, a másik pedig a terhelő tanuk diszkreditálása.

A mentő tanuk vagy semmit sem akarnak tudni, semmire sem emlékeznek és a kérdésekre megtagadják a választ, mint Ritter Imre a gr. Szapáry penztárosa, vagy pedig cinikusan tagadnak, s játszva a teljes önzetlenséget, frázisokkal igyekeznek maguknak hangulatot csinálni, mint Harstein Lajos. Ez az utóbbi különben igen érdekes alak. Azt mondja magáról, hogy ő a beregmezei zsidóság egyik tekintélye, a ki merő önzetlenségből igyekezett a bánnal szemben kedvezőbb hangulatra birni egy lapot. És e végből hajlandó volt mindenféle áldozatra.

A másik irány, a miben a szerezzenmosás dolgozik az, hogy elterelje a figyelmet is, a hangulatot is a kérdés lényegétől.

Ez Sándor Pál vallomásában nyilvánult. Sándor Pál egy régi történetet eleve nitet föl Papp Zoltánról. Egy olyan dolgot, aminek a vesztegetés ügyéhez teljességgel semmi köze. Annaira, hogy maga a bizottság konstataulta ezt. Persze már akkor, mikor Sándor Pál már megtette vallomását bizonyos pénzösszegekről, melyet ő egy esztendővel ezelőtt adott Papp Zoltánnak. Ő azt mondja, hogy a Kossuth-ünnep költségeire, Papp Zoltán pedig azt állítja, hogy a Független Magyarország felségítésére. Ez az ügy annak idején annak rendje módja szerint elintéződött, úgy a függetlenségi párt, értekezletén okmányszerűen, mint egy becsületbiróság határozatával. — Sándor Pál mégis előhozakodott vele. Miért? A célzat nyilvánvaló Avégből, hogy hangulatot csináljon Papp Zoltán ellen. Egy esztendeig hallgatott vele, de most megszólalt. A kaszinói klikk nagy gaudiumára.

De Papp Zoltán derekasan megfelelt a vádakra. Mint olyan ember, aki egészen tisztában van a maga lelkiismeretével és azzal a hajszával, a mit a kaszinó-klikk ellene indított. Hansulyozzuk egyébiránt újra, hogy magának a bizottságnak felfogása szerint is, ez a kérdés nem tartozik a vesztegetés ügyéhez, mert hiszen Papp Zoltánnak a vesztegetésre vonatkozó előadásai minden kétségen felül vannak, mert a vesztegetést gróf Szapáry beismerte.

Érdekes volt Sélley Sándor miniszteri

tanácsos kihallgatása. Kissé különös szerepe volt Julius 29-én. Ezen a nevezetes napon gróf Szapáry és a kormányelnök közt ő volt a hírvivő. Sélley utján értesítette gróf Szapáry a miniszterelnököt arról, hogy ő a vesztegető, hogy Dienesnek ő adta a pénzt. Hanem azért a miniszterelnök, mint belügyminiszter nem intézkedett Dienes letartóztatására, de még őrzése végett sem, hanem hagyta szökni. A jelek arra vallanak, hogy szökését elő is segítették.

Érdekes volt Löwinger ügynök vallomása. Sok olyan dolgot adott elő, ami súlyosan esik latba a miniszterelnök rovására. Egy hozzá intézett kérdésre adott feleletével belevonta az ügybe gróf Andrássy Gyulát is.

A parlamenti bizottság tárgyalásai nem szükölködtek zajos jelenetekben. — Miklós Ödön, a ki Rohonyit helyettesíti az elnöklésben szörnyen idegeskedett s e miatt heves összeszólalkozásai voltak egyik-másik bizottsági taggal. Ugy Polónyival, meg Kubinyi Gézával. A bizottság tagja egymás közt is gyakran összekaptak, deazután mindannyiszor lecsöndesültek az indulatok.

Nem is csoda, hogy a bizottság tagjai idegeskednek, mert a munka, a mit végeznek, roppant nagy és kimeríti az elmét is, a fizikumot is. Szerdától kezdve új rend van a bizottság ülésében. Csak délután ülesezik a bizottság, de 3 órától egyfolytában 9-ig.

Dienes Márton szökése.

Dienes Márton szökése után töméntelen bűnös és tisztességtelen ügye kerül napvilágra. Zürichi tartózkodása után folytatta útját, annál is inkább, mert zsebében volt Amerikába szóló hajójegye. Hegyi Jenő fiumei lapszerkesztő, aki Szapárynak egyik legbizalmasabb embere, ötvenezer koronával zsebében kísérte Dieneset Berlinbe, a hol megváltotta neki az Amerikába szóló jegyet. Dienes könyörgésére, megbízásához híven, átadott neki huszonnyolcezer koronát s Dienes szeretőjével együtt utnak bocsátotta. A megszökött bűnös még Berlinből akart száz koronát küldeni rutul elhagyott családjának, de Hegyi Jenő, aki Budapestre ma megérkezett, huszonegyezer koronát hozott vissza Dienes családjára részére. Hegyi Jenő meg fog jelenni a parlamenti bíróság előtt vallomástétel végett. A magával hozott pénzt átadta Szapáry grófnak, aki Dienes családjához fogja juttatni.

Dienes elhagyott felesége Nagymaroson lakik s az utóbbi időben a legnagyobb nyomorban élt. Dienes összecsalta pénzét szeretőjére, Geiger Gizellára költötte, a kinek nagy lakást tartott és uri kényelmet biztosított.

A szerencsétlen család csak a lapokból értesült Dienes bűneiről. Julius 30-án levelet kapott Dienesné az urától, a melyet Bécsben adott föl. A levél így szól:

Édes drágám! Ne légy nyugtalan, édes Mariettám, nekem higj és senki másnak. Szeretlek, titek vagyok, nem hagylam ám el. Ézer csók, Marcsi. Pénz ment Marosra.

Dienes elutazása előtt egy táviratot is küldött feleségének Budapestre és később egy levelezőlapot Bécsből.

A budapesti postaigazgatóság különben ma átiratban utasította a nagymarosi postahivatalt, hogy a Dienesné nevére érkező összes postai küldeményeket, leveleket és csomagokat tartsák vissza és küldjék a budapesti postaigazgatóságra.

Az Esti Ujságnak egy hamburgi távirata azt jelentette, hogy Dienes Mártont tegnap reggel Altonában látták. A távirat szerint a német hatóságok minden intézkedést megtettek, hogy Dienes a tengeren ne szökhessék tovább.

Hegyi hét év óta szerkeszti Fiumében a „Magyar Tengerpart“ című ujságot. Szapáry László vitte le Fiuméba s ő volt a kormányzó legbizalmasabb embere. Julius 29-én éjjel Szapáry könyes szemekkel kérte, hogy teljesítse azt az utolsó kérését — kísérje el Dienes Mártont messze útjára. Hegyi eleinte vonakodott ezt a kérelmet teljesíteni, attól félt, ha kitudódik Dienes szökése, az ő nevet is szárnyaira veszi a hír, megtépik a reputációját, becsületét. De nem tudott ellentállani Szapáry könyörgő szavainak, akinek ő hálával tartozott, aki existenciáját teremtett neki s akinek jótéteményeit évek hosszú során át élvezte. Elment Dienesel; átvette Szapáritól azt az összeget, amelynek felét Dienesnek az első pihenő állomáson, tehát Berlinben kellett átadnia, Bécsből megszakítás nélkül folytatták útjukat Berlin felé Dienes és szeretője, Geiger G. D.-essel Hegyi csak szerdán éjjel ismerkedett meg, család viszonyairól, magánéletéről mitsem tudott s Geiger Gizelláról azt hitte, hogy Dienes hites felesége. Berlinbe pénteken reggel érkeztek. Dienes már pénteken reggel 9 órakor tudta Berlinben, hogy Szapáry László megmondta, hogy a vesztegetésre a pénzt ő adta s hogy a kormányzóságról lemondott. Budapestre kapta telefonon az értesítést. Ettől a percztől kezdve Dienes nagyon nyugtalan volt. Hegyi pedig aki a dolog ilyen fordulatára nem volt elkészülve, most már a visszautazásra nógatta Dieneset, aki azonban erről hallani sem akart, követelte a pénzt, de Hegyi vonakodott neki átadni.

— Ha nem adja ide, lelövöm! — fenyegette Dienes Hegyit, akinek volt oka megijedni Dienes kitörésétől — s átadta annak a nagy összegnek a felét, amelyet Szapáry Lászlótól erre a célra kapott. Ekkor már tudta azt is, hogy Dienes Budapestben hagyta a feleségét és két apró gyermekét.

Dienes még aznap akart nekik pénzt küldeni, ötven forintot. Ez a hitványság, hogy amikor neki és szeretőjének sok ezer forint áll rendelkezésére s feleségének csak ötven forintot akar küldeni, megérlelte Hegyiben azt a jó szándékot, hogy ő fog gondoskodni Dienes nyomorgó családjáról s a másik felét a pénznek haza hozza az ő számukra, — Ezt a dicséretes szándékot végre is hajtotta, elvált Dienesstől, aki Berlinből indult el eddig ismeretlen útjára s Budapestre jövet átadta Szapárynak a pénzt, hogy juttassa el Dienes családjának — s Szapáry ezt meg is ígérte.

Érdekes, hogy Berlinben a Viktóriakávéházban kezdetben Hegyit nézték Dienesnek s valaki őt szólította meg e szavakkal:

— Ugy-e, Dienes urhoz van szerencsém.

Hegyi, aki nem ült Dienesel egy asztalnál, tagadólag válaszolt a kérdésre, de nyomban megmondta Dienesnek, hogy keresik s e percztől kezdve Dienes inkognitója el volt áruva. Dienes nem érezte magát biztonságban, s szeretőjével együtt még aznap elutazott Berlinből. A lapoknak ezen értesülése természetesen Hegyi Jenőtől származik.

Országos sörárpavásár.

A gazdákat érdeklő hirt tudatunk: Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének Központja, a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület, a Miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezése Miskolczon 1903. évi augusztus 25-én, csütörtökön a vármegyeháza nagytermében országos sörárpavásárt rendez. — A vásár d. e. 9-12 óráig, d. u. 2-4 óráig tart. A vasáron a közvetlen vétel és eladás szabad. Bizományban a „Magyar M. Szöve.” is közvetíti az előadásokat. Minden előadást a rendező bizottság ellenőriz. Az előadások a vásárhelyiségben kiállított minták és bejelentési ívek alapján történnek. A vasáron részt venni óhajtó eladó, árpájából a „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalának faj és minőségként 5 kg. mintát, s a mennyiben árpa eladásával a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét óhajta megbízni egyidejűleg ugyanazon mintából 4 kg-ot a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének” (Budapest, Alkotmány utca 31) is beküldeni tartozik. A minták legkésőbb augusztus hó 25-ig beküldendők. A vásár üzletszabályzat és bejelentési íveket levelbeli megkeresésre a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala megküldi. Termelők figyelmébe. A Miskolczi Hitelintézet r. t. igazgatósága azon kedvezményt nyújtja a t. termelőknek, hogy a sörárpavásárra bejelentett árpát a vásár napjáig miskolczi termény- s aruraktáraiba fekbér felszámítása nélkül kész beraktározni s arra megfelelő előleget adni. Ez ügyben szíveskedjenek a termelők közvetlenül a nevezetthez fordulni.

Miksa császár karkötője.

Érdekes hirt közöl a bécsi „Zeit.” Az angol király irországi utazása alkalmával általános feltűnt, hogy a király balkarján egy arany karkötőt viselt. A karkötőt a király évek óta hordja. Különös érdekességet kölcsönöz a karkötőnek az, hogy valaha a szerencsétlen véget ért Miksa mexikói császár hordta s a mikor a gyilkos golyó kioltotta életét is, a karján volt.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákócziról és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözdekben és könyvkereskedésekben.

Juliusban.

Mutatvány Lakatos Károly nak „A vadász mesterség könyve” című legújabb könyvéből.

I.

Verőfényes a határ, erős kalásztenger hullámszik mindenfelé a tág rónaságon s kék szarkalábfejek, égő pipacsok tarkálják a nap-sütötte tereket.

Ez az időtáj az, mely oly varázslatos erővel vonzza az ég madarait a kalászos rónaság dúslakomát kínáló téreire. Mikor az érlelő napsugár sárgára kezdi színesíteni a lábon álló „életet” és a szép piros „aczelos” buzaszemek a madár szárnyának selymes legyintésétől is már kezdenek alá peregni a fekete anya föld mindig vágyakozó kebelére, — akkor egyszerre csak

apró tollas lényekkel kezd benépesedni a határ. Eleinte csak egy-két hirmondó vag le felénk rebbenéssel, nagy óvatosan az alákonyult gabnafejekre, majd nagy csipegéssel egész rajok jönnek s végre rendszeres jöves-menés, valóságos madárinvazió veszi kezdetét a sárga mezőn, melylyel beáll a nyári „madárjárás” mozgalmas korszaka, a miből tudni lehet a magnak érését, a kaszapengésnek immár küszöbön lévő örömteljes napjait.

Hanem addig is jól megdézsmálják az „áldást” a hivatlanok. Milliő veréb rebben a kalásztenger felett s foly a cséplés, csipkelődés az érett szemek után. Segít nekik a sordély is, a ki most bandákba állva szintén ott jár, a hol a gazda nem szeretné — no meg az öreg János bácsi (mert minden csész János), a ki olyan nagy pukkanású lövő szerszámot hord a hátán.

De hiába hordja. Csak a pukkanása olyan veszekedett nagy annak a kuruczvilági szerszámnak, de a magja mindig görbe. Már pedig nem azért veréb a veréb, hogy ezt ne tudná . . . Épen így van a „janesik”-kal is, azokkal a madártető rémvázakkal t. i., a melyeknek ütött-kopott czilinder-kalap van a tetejükbe huzva verébrémités okából. Hanem hát nincsen semmi foganatja. Gébics száll a tetejébe s nagy csettegeve deputálja a minéműségét, okos kanverebek megkerülgetik kíváncsian, mint a cserebogár a gyertya fényt s végre is nyilvánvaló lészen a turpisság, hogy az csak:

Rossz kalap,
Ne félj tőle, nem harap . . .

s ezzel huss, mennek buzát enni. A mérges csész bácsi aztán tölthet ismét félmillió verébsörétet a pukkantujába . . .

Ekképen való madárveszedelem vagyon az aranygerezdek táján is, mert csábitók nagyon az érő gyümölcsök, cseresznye piroslik, meggy kandikál ki kíváncsian a haragoszöld lombok közül és kerülnek még másféle izes dolgok is ottan, ahol ezek vannak, a melyek mind-mind oly csábitók a madárinyre. És van is hegyen-völgyön lakodalom. A vagyonszűkösség nem is olyan kivetni való elvétől áthatott szárnyas czuczilista sereg ugyancsak hozzálat annak megvalósításához s a gyülekezési törvény teljes figyelmen kívül hagyása mellett pokoli erélylyel igyekezik a létkérdés ama kétségbevonhatlan igazságának bizonyítására, hogy „élővel él” nemcsak a két lábú tollatlan, de a hasonló lábmenységű szegény tollas proletár is.

És bizony mondom, a minden tüzzel-vassal megnyilatkozó „magyar királyi ész és tapintat” daczára is, némelyütt nagyon kevés betakarítani valót hagynak a gazdának.

Pedig a „kelep” se hiányzik ám, az a zakatoló bolond szerszám, a mely különben oly haszontalanul zajongja tele a megülepedt nyári csendességet. Sőt inkább majdnem szakadatlanul új gyülekezők érkeznek. Nagy suhanással rebben, mintha nagy fekete felhőt hordana a szél: a sok, a temérdek sok seregnye, madár —, másfelől meg óriási velőt hasigató zsvajgás hat el a fülhöz a már jóllakott, most hangos tanácskozást folytató poletárok gyűléséből, a gypüszéli tetejéről, a melynek egyszerre csak egy retentő nagy pukkanás veti végét, a miből nyilvánvaló lészen ama bizonyos „erélynek” tettekben való megnyilvánulása, a mely a „rendnek muszály lenni” féle társadalmi akcióma szolgálatába szegődött még Bachus országában is.

Ha aztán felnéz a szem a kékséges magasha, látja ott a fekete pontokat, a temérdek sok pettyes madárságot, a mint mennek nagy sietve, megszeppenve, mint tetten

ért gyerkőc csapat, ha megriasztja őket a mérges mampus.

Akik visszamaradnak ilyenkor, azok nem tartoznak nyilvánvalóan az „elvhűek” felekezetéhez, azok a suttyogók, holmi rigók és czinegék, akik amugy titokban hódolnak a vagyonszűkösség világfelforgató elveinek. Pedig nem is hinné az ember, micsoda kárt tesz a gyümölcsben még az a sárgadalmányu madár is, melyet a szólásáról „szolgabíró madár”-nak nevezett el a nép szája. Mindezeknek a „takaró” népeknek a mentségéül azonban meg kell jegyezni, hogy az apró szárnyas népet csak a terített asztal ideiglenes gyönyörűsége hozza össze egy kis ideig-óráig tartó torkoskodásra, a mely egyszersmind nekik az egyedüli kalácsos ünnep a sok nélkülözéssel, mostohasággal teljes évben.

Az „igazi takarítók” nem szárnyon, de lábon jönnek: egerek, hörcsögök ezek, melyek most gyűjtik a télire való szemes eleséget földalatti élestarukba.

Az élelmesek — a kétlábuak közül való magyarok — az ily helyeket megjegyezve, „takarás” után fölbontják a pofazacskós perselyesek vermeit és hihetetlen mennyiségű válogatott szemet emelnek ki belőlük. — De daczára annak a nagy forrongásnak, mely az érő kalász és pirosuló gyümölcs helyén most napról-napra mind élénkebb mozgalommá fejlődik, — mégis a szárnyasok világának kedélyére vetve egy pillantást, azt tapasztaljuk, hogy erdőn-mezőn nagyon megcsappant az élet azon vidor megnyilatkozása, mely szigorú figyelmünk körén kívül esik ugyan, ám de azért ellanyhulása avagy teljes elnémulása mégis mindjárt feltűnik. Hanem tudni kell, hogy a szerelemmel együtt nagyrészt a dal is oda lesz; mert a kiábrándulás korszaka is ez egyszersmind. Azután a szülei gondok, a gyereknép nevelésének a befejezése is úgy elfoglalja a szárnyas népet, hogy bizony vig áriák zengésére nem igen marad idejük nekik. Csak a bohém fűrj zengi tovább is menyecskecsalogató pitypalattylását. Ő még nem tanult meg társadalmi paragrafusok szerint szeretni: Ő a szabad szerelem híve és emellett valóságos „aszfaltbetyár” a madarak között, aki alig hogy szállóban van az esti pir bibora, alig hogy kitereteti első foszlányait a kékködő alkony a táj felett máris „méla lesben várja” a mosolygó pipacsok, kékszemű szarkalábak illatos erdejében az ő könnyűvérű hölgyeit, egyre hiva, egyre csalogatva őket a szerelemtuláradt szavával: „babám, babám: vártalak, vártalak” . . .

Hanem ám sokszor ez a veszte neki. Gyanus alak lopja magát a csattogó hangok után s hirtelen csak meglebben valami ezerlyuku terítő a sárga kalászerdő felett s nyomban egy remegő vágtyól, forró érzelműl áthatott hang csendül bele a trücsök muzsikás lanyha nyári estbe. — Nemsokára aztán a soklyuku lepel alatt hangzik a szerelem kéjittas beczéző szózata: „babám, babám.”

. . . Hanem ekkor csak megrándul hirtelen a vészthozó teregető s a másik pillanatban már csalódottan veri össze szárnyát a forróvérű Adonisz és — belekerül a többi közé, az álnok fűrj fogdosó zacskójába, a hol a hasonló sorsra jutott szerelmi mártirokkal elelmélkedik ama tény kétségbevonhatatlan igazsága felett, hogy „a szerelem sötét verem.”

. . . Ám a prücskők muzsikálnak tovább részvétlenül; csak a szunyog siratja el szegény Adoniszt és a szentjánosbogárka gyújtja meg gyertyáját, hogy illendő gyász legyen a mulandóságán.

— Folyt. köv. —

IRODALOM.

A nép költészete.*

I.

Kasza pendül a mezőn,
Ott arat a szeretőm,
Vágja, vágja a rendet,
Közbe' felém tekinget.

Csak arasson kend babám,
Majd mulatunk azután,
Ha levágja a rendet,
Megcsókolom én kendet.

II.

Leveletlen fűzfaberek,
Rác Zsuzsika ott kesereg,
Dudolgatja k'csi fiát,
Csak tudnám, hogy ki az apád!

III.

Lecsapott a menykő
Kunágota mellett,
Felfordult a juhász,
Hogy jobban se kellett;
Mi lesz az árvákkal,
A szegény birkákkal!

IV.

A ladányi hid alatt,
Lányok sütik a halat,
Keszkenőbe takarják,
E' haj, csuhaj, a legénynek úgy adják.

A ladányi hid alatt
Rézsarkantyú ott maradt,
Eredj rózsám keresd meg,
Ha megleled, kapom előt pengesd meg.

V.

Uri lányok nagyba módiznak,
Fittyet hánynak szegény parasztnak;
Uri lányok, csak módizzatok,
Mi vagyunk az igaz magyarok!

VI.

Arra alá Kunkarczagnak
Döge van most a halaknak.
De szeretnék halat enni,
Édes rózsám, veled lenni.

VII.

Azért hogy te pápista vagy
Az én kedves szeretőm vagy.
Ne félj rózsám, majd elveszlek,
Magyar hitre megtérítlek.

VIII.

Megy a hintó szörnnyü sebesen,
... * ül rajta begyesen.
Nagyságos ur, ne legyen olyan kevély,
Majd felfordul egyszer véle a szekér!

* Innen az alföldről valók e tallózások. Az értő látni fogja, hogy általában nem sokat érnek; a népi termékek kedvelője előt egészen közömbösek azonban még sem lehetnek.

* Élő személy.

A „Vasárnapi Ujság“

augusztus 1-iki száma 24 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Rákóczi ünnep Kassán“ (képekkel a kassai Rákóczi-ünnepéről és a kassai Rákóczi ereklye kiállításáról.) Lampérth Gézáról — „Bujdosó kurucz dala.“ Költemény Thaly Kálmántól. — Regénytár: „A tudós családja.“ Spanyol regény. Irta Armandó Palació Valdés (képekkel.) — „A halott halász.“ Elbeszélés. Irta ifj. Korányi Frigyes. — „A Rákóczi-kiállítás képeiről.“ (II. Rákóczi Ferencz atyja, neje, fiai és nővére arcképével.) — „Egy magyar pap levelei XIII. Leo pápa megválasztásáról.“ — „Róma a papa halálakor.“ Római levél dr. Kovács Dénestől (képekkel a pápa temetéséről.) „Báró Burián István, az új pénzügyminiszter“ (arcképével) — „A napszúrásról.“ Egy orvos cikke. — „Hogyan operáltak meg a pápát“ (képpel.) — „A zsolnai iparkiallítás“ (képpel.) — Irodalom és művészet. Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Keptalány, Egyveleg stb.

rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona. „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV., kerület Egyetem-u 4 szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

Az Állatok Világa.

A legérdekesebben és legszebben megírt természettudományi műnek füzetei következetes pontossággal jelennek meg, pompás nyomdai kiállításban és művészi illusztrációkkal, hogy a legkiválóbb diszmnakát alkossák. A most kiadott 101-dik füzet teljesen méltó az előzőkhöz, úgy külső formájában, mint tartalmában. E füzetben Brehm a juhokról szól s a házi juhoktól kezdve a faj mindegyikéről szívesen mondja el mindig érdekes gondanivalóit. Ösmerteti a merinójuhót, a feketefejű juhót, a magyar rackajuhót, amely szinte kiválik a többi közül, továbbá az oláhországi racka kóst, a cigáj-kóst és anyajuhót, valamint a müfflont és a pézsmatulkot, melyeknek rajzai is a füzetbe foglalvák. Az Állatok világának dr. Bálint Sándor szerkesztésében megjelent magyar kiadását a Légrády testvérek adják közre füzetenkint, amelyek azután kötetekké nőnek. Egy füzet ára 80 fillér, egy köteté pedig 18 korona. — A füzetek akár a kiadócézgnél Légrády testvéreknél (Vácsi-körut 78.) akár a könyvkereskedők útján kaphatók.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (38.)

Irta: ifjabb Móríc z Pál.

A löcsei fehér asszony.

Elmult az 1709-dik esztendő is. Ennek a hadiesztendőnek rendkívül szigorú tele volt. A löcsei híres fehérasszony ez esztendőben csábitotta el Andrassy István tábornokot, a kurucz Löcse város főparancsnokát. A fehér asszony, a kurucz tábornokot belevonva, annak tudtával, rejtett ajtón lopta be a németeket az erős Löcse városába, melyet nem birt fegyverrel bevenni a német, mert vitez kurucz csapat és oly elkes Rákóczi párti polgárság védelmezte az öreg bástyákat... A löcsei fehérasszony, mint az árulók átkos tündére, ezért van megfestve a titkos bástyaajtón, a mely még ma is áll... Csak a vár alparancsnoka, a hű és hős Czelder Orbán generális nem akart kapitulálni, miért is Rákóczi ezen erős vitezét lefejeztette a német. Ehez értett a német. A leghivebb magyar hazafiakat bakó által irtatta s töröltette a föld színéről.

A karsu szép löcsei fehér asszonyt mint a hazaárulásnak átkos tündérét, emlegették. Mindennap multával több-több akadt a kuruczok közül, a ki pártjára állott, fehér uszályát követte.

Fellépett a fekete halál is.

Az árulók mellé, a löcsei fehér asszony átkos seregéhez szegődött meg a döghalál is, a fekete halál, a melyet allitolak egy csongrádi leány kenderben hozott at a török által birtokolt részokről... A fekete halál falvakat pusztított ki, a mely seregbe bevette magát, jobban kaszálta a vitezeket, mint a császár bármely vasasai és képzelhetetlen rémületet terjesztett mindenfelé. Maga Rákóczi is úgy bolyongott udvari hadaival egyik faluból a másikba, kereste: ahol még nem ütött tanyát a fekete asszony

az áruló löcsei fehérasszonynak utálatos, iszonyuan méltó párja.

Közimák és körmenetek.

Hogy csüggedt népét erősítse s bátorítsa Rákóczi, gyülesileg végzéseket hozatott a hadak folytatására. Azonkívül elrendelték a közimádkozást, a körmeneteket egyházi zászlók alatt.

Busan zengett az ének.

Nincs kegyelem.

Péter czár követe ajánkozott béke közvetítőnek. Amde a bécsi udvar „lázdókkal“ nem akart alkudozni. Különösen Rákóczi és Bercsényi tekintették honlenségeknak. E két hazafival szemben hangoztatta az osztrák:

— Nincs kegyelem!

A magyar gazda házában újra az osztrák kezdett parancsolni, zsarnokoskodni.

(Folyt köv.)

Szerkesztői üzenetek.

P. I. Helyben. Megelégedhetik vele, ha felemeltet tárczáját megnevezett lapársunk közreadta. Minekünk egyéb dolgunk is van, mintsem hogy annak utólagos bíráltságára időt áldozunk. Ellenben Khuent egész bátran nevezheti „gépiesen erőszakosnak“ s ha ez a kifejezés benne volt a tárczájában, még talán ez volt a legsikerültebb ötlet benne, mert Khuen valóságos gépies eszköz a bécsi udvari párt kezében. Bécsből fűtik, Bécsből olajozzák, bécsi masinista irányítja és a szomorú tények bizonyítják, ez a lelketlen gépember — a bécsi terv szerint — vakon gázol keresztül a nemzeti jogon, törvényen, igazságon, sőt még a becsületen is. Végül a tájékoztatására mngjegyezzük, hogy látatlanul és olvasatlanul nem teszünk ígéretet önnek semmiféle kilátásba helyezve t politikai cikkének a közlésére hisz ön minékünk nem munkatársunk; mi önt nem ismerjük; ha azonban a beküldött cikket minden tekintetben megfelelőnek találjuk, akkor annak a közlését semmiféle gátolja. Okos cikkely közlése elől nem zárkozunk el, de a meg nem felelőt eldobjuk és ezért senkinek sem vagyunk hajlandók számolni.

I. M. Kedves földi! Becses dolgozataival sürubben is megtisztelhetné lapunkat. Büszkék vagyunk az ön támogatására. Ez az utóbbi gyűjtemény is igen bájos alföldi vadvirág bokréta.

B. P. Homoród. Mikor kapok már egy székellyöldi levelet?

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Olcsó

törlesztéses kölcsönök

Földbirtokra és bérházakra

15—65 évre.

A kölcsönök bármikor visszafizethetők.
Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók.

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt a

Takarék és Hitelintézet
részvénytársaság
Debreczenben, Csapó-u. 4 sz.

Villamos házi csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készíti **Földvári L.** debreczeni első elektro-mechanikus, Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Javításoknál **félévi**, új berendezéseknél **másfélvi** díjtalan rendbentartás illetve jótállás biztosított. Vidékesoron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára. Telefonszám 168.

TENKE, Biharmegye.

Legolesőbb és leghatásosabb **vasas fürdők egyike**, a női betegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. Prospectust készséggel küld **a fürdőigazgatóság.**

Czímzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadói-vatalába kéretnek, „**German Hongrie**” czimen.

Üzleti könyvek

csoda olcsón kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piaczuteza 49.

10445—1903.

Árverési hirdetmény

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező 419 hold 445 □ öl területű pallagi I. tagbirtok, valamint a 381 hold 1363 □ öl területű pallagi II. tagbirtok **f. 1903. évi augusztus 17-én d. e. 10 órakor** a városháza kis tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen 1903. évi október 1-től 1909 évi október 1-ig terjedő 6 évre együttesen haszonbérbe fog adadni.

Kikiáltási ár 7150 kor. Ezen összegnek 10%-át tartoznak árverelők az árverést vezető bizottság kezéhez készpénzben vagy elfogadható értékpapírban letenni.

Az árverési feltételek a városi számvevőségél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1903 jul. 27.

A városi tanács.

A vadászati idény alkalmából **fegyver, töltény s mindennemű vadászati czikkek** nagy választékát ajánljuk a t. vadász urak szives figyelmébe

Szent-Királyi Tivadar utódai

Borsos és Latzkó

Debreczen, városház épület.

Wagner Manó-féle nevelő és tanintézet nyilvánossági joggal

Rákospalotán.

(Budapest tőszomszédságában, vasuti, posta, távirtda és telefon állomás.)

Az intézet nyilvános nyolczosztályu főgimnáziumában, polgári és elemi iskolájában a tanév **szeptember hó 1-én kezdődik.**

A kiállított bizonyítványok államérvényesek.

Az intézetet holdnyi parkban, egészséges helyen fekszik.

Az ellátás mintaszerű.

A növendékek lehetnek bennlakók és bejárók.

Értesítővel szolgál

az igazgatóság.

Meghívás!

A Debreczeni Pinczér-Egylet Betegsegélyző Pénztára
1903. évi augusztus hó 14-én pénteken éjjel 2 órakor tartja a „Bika-
szálloda kis éttermében

rendkívüli tisztújító közgyűlését,

melyre a közgyűlési kiküldötteket általában a pinczér egylet betegsegélyző pénztár összes tagjait, valamint az érdeklődőket ezuton is meghívja.

Debreczen, 1903. aug. hó 1-én.

Az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jelentéstétel a rendkívüli tisztújító közgyűlésre vonatkozólag.
2. 30 közgyűlési kiküldött megválasztása.
3. 12 rendes, 6 pót igazgatósági tag megválasztása.
4. Elnök, alelnök, titkár, pénztárnok megválasztása.
5. Orvos választás.
6. A felügyelő- (számvizsgáló) bizottság megválasztása.
7. A választott bíróság megválasztása.
8. Esetleges indítványok, melyek a rendkívüli közgyűlést 48 órával megelőzőleg írásban bejelentetnek.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszer-tára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávtól szemben.